

PERSPECTIEFNOTA 2019-2022

PERSPECTIEFNOTA 2019-2022

Inhoudsopgave

I	Inleiding en samenvatting	4
II	Financieel kader 2019-2022	7
III	Kaderstelling 2019-2022	9
IV	Financieel totaal overzicht Perspectiefnota 2019-2022	17
	Bijlage 1: Onderbouwing Financieel kader 2019-2022	19

Inleiding en samenvatting

1.1 Inleiding

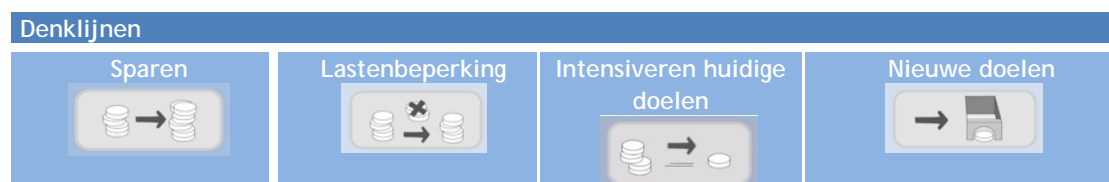
Voor u ligt de Perspectiefnota 2019-2022. De Perspectiefnota is één van de Planning- en Control documenten uit de sturingscyclus van de provincie. In deze Perspectiefnota schetsen wij het financieel en inhoudelijk meerjarenperspectief ter voorbereiding op de nieuwe Programmabegroting 2019.

Tijdens de algemene beschouwingen op 20 juni van dit jaar kunt u nader richting geven aan de kaders voor de nieuwe Programmabegroting 2019. In deze Perspectiefnota geeft ons college daartoe informatie over de financiële en beleidsinhoudelijke vooruitzichten. Ons college heeft er voor gekozen om de Perspectiefnota 2019-2022 beleidsarm op te zetten, gelet op de provinciale verkiezingen in maart 2019. De focus ligt op zaken die in 2019 nog tot een afronding kunnen komen. Niettemin zullen er in deze collegeperiode ook besluiten moeten worden genomen die een doorwerking hebben in de volgende collegeperiode.

In afwijking van voorgaande jaren bevat de Perspectiefnota geen rapportage meer over het lopende begrotingsjaar (2018). Als onderdeel van de nieuwe Financiële verordening 2018 hebben uw Staten namelijk besloten dat er voortaan sprake zal zijn van één integraal rapportagemoment gedurende het begrotingsjaar, de Zomernota. Voor zover de in deze Perspectiefnota 2019-2022 geschetste ontwikkelingen ook reeds effecten hebben in het lopende jaar 2018 zullen deze onderdeel uitmaken van de Zomernota 2018, waarvan de behandeling in uw Staten is voorzien op 18 juli 2018.

De Perspectiefnota is sinds 2017 een compacte schets van ontwikkelingen op hoofdlijnen, gericht op het eerstvolgende begrotingsjaar met een doorkijk naar de jaren daarna. Hiermee wordt het politieke debat gefaciliteerd en wordt voorkomen dat de Perspectiefnota wordt 'dichtgetimmerd'. Wij hebben de indruk dat deze gewijzigde aanpak bruikbaar is geweest en hebben deze daarom gecontinueerd. Op basis van de uitkomsten van de algemene beschouwingen door uw Staten zal ons college de ontwerp-begroting 2019 opmaken en de door uw Staten gemaakte keuzes nader uitwerken.

Voor het maken van een integrale afweging over de koers van de provincie waren in de vorige Perspectiefnota onderstaande vier denklijnen uitgewerkt.

Zoals inleidend is aangegeven hebben we gekozen voor een beleidsarme Perspectiefnota 2019-2022. Daarbij is het accent gelegd op de intensivering van de huidige doelen en is tevens rekening gehouden met de vastgestelde Omgevingsvisie.

Algemeen

Deze bestuursperiode is het laatste jaar ingegaan en daarom worden geen nieuwe ambities opgenomen. Vorig jaar zijn de volgende vier aandachtsgebieden besproken als leidraad voor de algemene beschouwingen. Zij sluiten aan bij de uitwerking van de opgaven in de Omgevingsvisie.

- de economische ontwikkeling van de regio;
- de energietransitie;
- circulaire economie;
- landbouw.

Als gevolg van de vorming van een nieuwe coalitie in 2018 is een aantal accenten toegevoegd aan het huidige coalitieakkoord (2015 -2019), waarop in de resterende bestuursperiode extra (bestuurlijke) inzet zal worden gepleegd.

Het betreft hier:

- de energieagenda moet worden versneld en geïntensiveerd, in samenspraak met partners;
- openbaar vervoer: op basis van een valide businesscase kan worden afgewogen of meer middelen beschikbaar moeten worden gesteld;
- de Oostvaardersplassen: het rapport van de commissie Van Geel is de basis voor het debat;
- de opgave 'Krachtige samenleving' stelt een uitwerkingsplan op voor de besteding van de middelen.

Bovenstaande accenten zullen nog een nadere uitwerking krijgen. Daarnaast zal de onderlinge samenwerking tussen ons college en uw staten en het vertrouwen tussen de partijen onderling moeten worden verbeterd in het belang van de bestuurbaarheid van de provincie.

Leeswijzer

In dit eerste hoofdstuk treft u een samenvatting aan waarin op hoofdlijnen de uitkomsten van deze Perspectiefnota worden beschreven. In hoofdstuk II geven we in het kort de uitkomst weer van het financiële kader voor de jaren 2019-2022, waarmee de budgettaire mogelijkheden voor de komende jaren worden aangegeven; nadere (detail)informatie is opgenomen in een bijlage. Hoofdstuk III gaat in op de kaderstelling voor de Programmabegroting 2019 en geeft inzicht in de beleidsmatige en financiële ontwikkelingen die aanleiding kunnen geven tot het stellen van (gewijzigde) kaders. In hoofdstuk IV wordt een totaaloverzicht gepresenteerd van de financiële gevolgen van de diverse voornemens die in deze Perspectiefnota worden geschetst.

1.2 Samenvatting

Beleidsinhoudelijk perspectief 2019-2022

Ons college heeft, met het oog op de Provinciale verkiezingen in 2019, gekozen om in deze Perspectiefnota in beginsel niet met nieuwe beleidsvoornemens te komen voor de periode die ligt na de huidige bestuursperiode (na 2019). De Perspectiefnota 2019-2022 is daarmee beleidsarm. In het laatste jaar van deze bestuursperiode willen we ons focussen op ontwikkelingen die samenhangen met het Collegeuitvoeringsprogramma en de opgaven uit de Omgevingsvisie.

Daarnaast is er sprake van ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en wordt een aantal begrotingsmutaties voorzien met een minder beleidsinhoudelijke achtergrond.

In hoofdstuk III schetsen wij een beeld van de ontwikkelingen die aanleiding zijn om de bestaande (inhoudelijke of financiële) kaders voor 2019 en volgende jaren bij te stellen. Deze voorstellen hangen samen met de focus die hierboven is geschetst. Op basis van de geschetste ontwikkelingen kunnen uw Staten tijdens de algemene beschouwingen op 20 juni aanstaande richting geven aan de begroting voor 2019 en volgende jaren. De uitkomsten hiervan zullen wij verwerken in de ontwerp Programmabegroting 2019, die wij in het najaar van 2018 aan u zullen voorleggen.

Financieel meerjarenperspectief 2019-2022

In hoofdstuk II is de actualisatie van het financiële perspectief voor de komende jaren verder uitgewerkt. De voornaamste conclusies die op basis hiervan kunnen worden getrokken zijn hieronder weergegeven.

A: structurele ruimte

Er is sprake van een toename van de (structurele) begrotingsruimte ten opzichte van de huidige meerjarenraming, vooral als gevolg van de hogere accessen die op grond van het Regeerakkoord mogen worden verwacht. Deze ruimte heeft echter een relatie met het Interbestuurlijk Programma dat dit voorjaar is overeengekomen tussen Rijk, VNG, IPO en UvW. Om die reden is deze extra ruimte uit het Regeerakkoord (oplopend tot bijna € 10 mln. in 2022) vooralsnog gereserveerd voor het Interbestuurlijk Programma. Bezien moet nog worden welke (extra) inspanningen Flevoland de komende jaren zal gaan leveren in relatie tot het IBP en welke kosten daarmee gemoeid zullen zijn. De prioriteiten in het Interbestuurlijk programma vallen deels samen met de provinciale prioriteiten uit onder meer de Omgevingsvisie, zoals energietransitie en circulaire economie; een nauwkeuriger match zal in de loop van dit jaar nog moeten worden gemaakt. De vrije ruimte voor overig (structureel) nieuw beleid bedraagt dan gemiddeld circa € 3 mln. per jaar

B: incidentele ruimte

Er is een incidentele begrotingsruimte van circa € 10 mln. beschikbaar. Deze ruimte bestaat uit de vrije ruimte in de reserve strategische projecten (€ 6 mln.) en een naar verwachting vrij besteedbaar rekeningresultaat over 2017 van circa € 4,5 mln.

Daarnaast kan een bestaand oormerk in de reserve economisch programma komen te vervallen. Het betreft hier een bedrag van € 2,9 mln. dat aanvankelijk gereserveerd was in het kader van de vestiging van Inditex nabij de luchthaven. In deze Perspectiefnota wordt aangegeven dat hiervan € 0,6 mln. nodig is voor de transitie van de OMFL. Het restantbedrag van € 2,3 mln. kan dan vrijvallen binnen de reserve economisch programma. Alsdan zou de incidentele begrotingsruimte € 12,3 mln. bedragen.

In het huidige Coalitieakkoord is vastgelegd dat de reserves op een verantwoord niveau zullen worden gehouden. Volledige invulling van het bedrag van € 12,3 mln. zou daarmee op gespannen voet staan.

Conclusie

De financiële effecten van de ontwikkelingen die wij voor ons zien (zie hoofdstuk III) lijken grosso modo inpasbaar binnen de geactualiseerde financiële kaders, zoals geschetst in hoofdstuk II. Daarbij ligt de focus op het begrotingsjaar 2019, het laatste jaar van deze bestuursperiode. Een aantal ontwikkelingen heeft tevens budgettaire effecten op de jaren 2020 en volgende jaren; de berekende ruimte in die jaren maakt dit mogelijk. Wij zijn er daarbij vanuit gegaan dat deze Perspectiefnota (in combinatie met de reeds in de huidige meerjarenraming voor 2019 opgenomen inspanningen) voldoende elementen bevat waarmee invulling wordt gegeven aan de provinciale inbreng voor het IBP in 2019, zodat de daarvoor door ons gereserveerde ruimte daadwerkelijk voor dit doel wordt ingezet. In hoofdstuk IV wordt het financiële totaalbeeld weergegeven.

Financieel kader 2019-2022

Met als vertrekpunt de in november 2017 vastgestelde Programmabegroting 2018 (inclusief meerjarenraming t/m 2021) is beziën op welke onderdelen er inmiddels sprake is van gewijzigde inzichten ten aanzien van de beschikbare middelen. Een voorbeeld hiervan zijn de effecten van het Regeerakkoord voor het Provinciefonds, die niet meer in de Programmabegroting 2018 konden worden verwerkt. Daarnaast is sprake van ontwikkelingen met betrekking tot de inkomsten uit de opcenten MRB en zijn enkele stelposten geactualiseerd. In bijlage 1 is de actualisatie van het financiële kader nader uitgewerkt. Hieronder presenteren wij in het kort de uitkomsten.

a. structurele begrotingsruimte

Er is voor de komende jaren sprake van een toename van de structurele begrotingsruimte ten opzichte van de huidige meerjarenraming; deze ruimte wordt, zoals gebruikelijk, toegevoegd aan de stelpost Nieuw beleid.

Belangrijkste mutaties:

De toename van de ruimte kent een aantal oorzaken:

- De toename bestaat voor het overgrote deel uit hogere Provinciefondsuitkeringen in de komende jaren. Dit wordt nagenoeg geheel veroorzaakt door hogere accessen die op grond van het Regeerakkoord mogen worden verwacht;
- Daarnaast is er een toename van het aantal voertuigen waarover opcenten worden ontvangen, wat tot extra inkomsten leidt;
- Wel dient voor de nieuwe jaarschijf 2022 nog ruimte te worden gereserveerd voor loon- en prijsontwikkelingen via de daarvoor gebruikelijke stelpost;
- Als gevolg van de invoering van de kostprijsystematiek bij de Omgevingsdienst Flevoland, Gooi- en Vechtstreek (OFGV) zal onze bijdrage lager zijn dan in de huidige meerjarenraming is voorzien. Ook loopt eind 2021 het Actieprogramma Smart mobility af;
- Ten slotte is rekenkundig uitgegaan van het continueren van de huidige jaarlijkse indexering van het opcententarief met 1% tot en met 2022.

Aangebrachte oormerken binnen begrotingsruimte

Zoals in de Programmabegroting 2018 is aangegeven is een deel van de bestaande stelpost voor Nieuw beleid reeds (meerjarig) geoormerkt. Voor het grootste deel betreft het hier oormerken die voortgekomen zijn uit de vorige Perspectiefnota, voor een ander deel zijn het eerder aangebrachte oormerken die nog steeds actueel zijn. Daarnaast achten wij het raadzaam om de ruimte die is ontstaan door hogere Provinciefondsaccessen vooralsnog te reserveren voor uitvoering van het Interbestuurlijk Programma; dit in afwachting van de nadere uitwerking van dit IBP. Een nadere toelichting en onderbouwing is opgenomen in bijlage 1; onder verwijzing daarnaar is de voorziene begrotingsruimte voor de jaren 2019-2022 als volgt:

Stelpost Nieuw beleid	2019	2020	2021	2022
Huidige raming	6.450	6.245	5.864	5.864
<i>mutaties Provinciefonds</i>	<i>4.900</i>	<i>6.650</i>	<i>7.850</i>	<i>11.780</i>
<i>toename voertuigen MRB (netto effect)</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>	<i>500</i>
<i>mutaties Stelposten</i>	<i>496</i>	<i>191</i>	<i>-230</i>	<i>-3.693</i>
<i>invoering kostprijsystematiek OFGV</i>	<i>565</i>	<i>565</i>	<i>565</i>	<i>565</i>
<i>afloop Actieprogramma Smart Mobilty 2017-2020</i>				<i>300</i>
<i>indexering MRB 2022</i>				<i>720</i>
Herziene stelpost Nieuw beleid	12.911	14.151	14.549	16.036
waarvan geoormerkt:				
<i>A. oormerken n.a.v. PN 2017-2021</i>	<i>-4.635</i>	<i>-765</i>	<i>-685</i>	<i>-685</i>
<i>B. oormerken overig</i>	<i>-650</i>	<i>-650</i>	<i>-650</i>	<i>-650</i>
<i>C. oormerken nieuwe Collegeperiode</i>	<i>-1.000</i>	<i>-2.000</i>	<i>-2.000</i>	<i>-2.000</i>
Beschikbare ruimte stelpost Nieuw Beleid	6.626	10.736	11.214	12.701
<i>D. oormerken Interbestuurlijk Programma</i>	<i>-4.910</i>	<i>-6.780</i>	<i>-8.150</i>	<i>-9.980</i>
Vrije ruimte stelpost nieuw beleid	1.716	3.956	3.064	2.721

bedragen x € 1.000

b. Incidentele begrotingsruimte

Zoals in het uitgewerkte financiële kader in bijlage 1 is aangegeven zijn er eveneens mogelijkheden om incidentele uitgaven te doen. De beschikbare incidentele ruimte is berekend op circa € 10 mln. en bestaat uit de vrije ruimte in de reserve strategische projecten (circa € 6 mln.) en een verwacht netto rekeningresultaat 2017 (circa € 4,5 mln.).

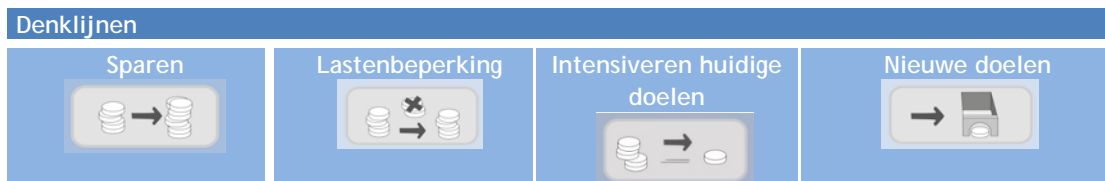
Daarnaast kan een bestaand oormerk in de reserve economisch programma komen te vervallen. Het betreft hier een bedrag van € 2,9 mln. dat aanvankelijk gereserveerd was in het kader van de vestiging van Inditex nabij de luchthaven. In deze Perspectiefnota wordt aangegeven dat hiervan € 0,6 mln. nodig is voor de transitie van de OMFL. Het restantbedrag van € 2,3 mln. kan dan vrijvallen binnen de reserve economisch programma. Alsdan zou de incidentele begrotingsruimte € 12,3 mln. bedragen.

Kaderstelling 2019-2022

In dit onderdeel schetsen wij de ontwikkelingen die betrekking hebben op de kaderstelling voor 2019 en volgende jaren. Ons college heeft, met het oog op de provinciale verkiezingen in 2019, gekozen om in deze Perspectiefnota in beginsel niet met nieuwe beleidsvoornemens te komen voor de periode die ligt na de huidige bestuursperiode.

Voor het maken van een integrale afweging over de koers van de provincie waren in de vorige Perspectiefnota onderstaande vier denklijnen uitgewerkt.

Zoals inleidend is aangegeven hebben we gekozen voor een beleidsarme Perspectiefnota 2019-2022 waarbij de focus ligt op de intensivering van de huidige doelen en de opgaven uit de Omgevingsvisie en waarvan de uitvoering en afronding redelijkerwijs voor de zomer van 2019 kan plaatsvinden. Daarnaast is er sprake van ontwikkelingen in de bedrijfsvoering en wordt een aantal begrotingsmutaties voorzien die een minder beleidsmatige achtergrond hebben.

Inhoudelijke thema's voor 2019

Vorig jaar zijn de volgende vier aandachtsgebieden besproken als leidraad voor de algemene beschouwingen. Zij sluiten aan bij de uitwerking van de opgaven in de Omgevingsvisie.

- de economische ontwikkeling van de regio;
- de energietransitie;
- circulaire economie;
- landbouw.

Als gevolg van de vorming van een nieuwe coalitie in 2018 is een aantal accenten toegevoegd aan het huidige coalitieakkoord (2015 -2019), waarop in de resterende bestuursperiode extra (bestuurlijke) inzet zal worden gepleegd. Het betreft hier

- de energieagenda moet worden versneld en geïntensiveerd, in samenspraak met partners;
- openbaar vervoer: op basis van een valide businesscase kan worden afgewogen of meer middelen beschikbaar moeten worden gesteld;
- Oostvaardersplassen: het rapport van de commissie Van Geel is de basis voor het debat;
- De opgave 'Krachtige samenleving' stelt een uitwerkingsplan op voor de besteding van de middelen.

Bovenstaande accenten zullen nog een nadere uitwerking krijgen.

Daarnaast zal de onderlinge samenwerking tussen PS en GS en het vertrouwen tussen de partijen onderling moet worden verbeterd voor de bestuurbaarheid van de provincie.

Hieronder schetsen we ontwikkelingen die naar onze mening een extra inzet van middelen rechtvaardigen. We doen dit op hoofdlijnen om samen met uw Staten de richting te kunnen bepalen en tot een (structureel) sluitend meerjarenperspectief te komen. Een nadere uitwerking zal plaatsvinden in de Programmabegroting 2019 die dit najaar aan uw Staten zal worden voorgelegd. Wij onderscheiden daarbij een drietal onderdelen:

1. Ontwikkelingen die samenhangen met de Omgevingsvisie;
2. Intensivering bestaande doelen;
3. Overige zaken (incl. Bedrijfsvoering).

Diverse ontwikkelingen die in deze Perspectiefnota zijn geschetst leggen extra beslag op de beschikbare begrotingsruimte. Hieronder zijn deze ontwikkelingen en de budgettaire gevolgen kort samengevat. De nummering verwijst naar de toelichtingen verderop in dit hoofdstuk.

Intensivering t.b.v.		onderwerp	2019	2020	2021	2022
1. Omgevingsvisie	a1.	Omgevingsvisie (procesgeld en investering 2019)	3.000	pm	pm	pm
	a2.	Omgevingsvisie (lange termijn investeringen)		pm	pm	pm
	a3.	Formatie RE (doorontwikkeling afdeling)	pm	pm	pm	pm
		Totaal Omgevingsvisie gerelateerd	3.000	0	0	0
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>3.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
2. Bestaande doelen	a.	Landschapbeheer Flevoland	50	50	50	50
	b.	NP Nieuw Land	450	pm	pm	pm
	c.	Dierenwelzijn OVP	pm	pm	pm	pm
	e.	Waterplanten	pm	pm	pm	pm
	f.	Snel internet buiten gebied	pm			
	g.	Uitstel van de Omgevingswet	200	200	200	
	h.	Composietencluster	300			
	i.	OMFL	500	500	500	500
	j.	Regio-Envelop	pm	pm	pm	pm
	k.	Windenergie	250	250	250	250
	l.	Vaarbeveiliging Zuidersluis				13
	m.	Openbaar Vervoer	pm	pm	pm	pm
	n.	Regenboogprovincie	50	50	50	50
	q.	cofinanciering POP3 Flevoland	1.100			
	r.	AER programma Eurodyssey	200	200	200	
		Totaal bestaande doelen	3.100	1.250	1.250	863
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>2.250</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>0</i>
3. Overige zaken	a.	IPO	188	158	155	155
	b.	Nationale viering bevrijdingsdag 5 mei	250			
	c.	Vergoeding Statenleden	40	40	40	40
	d.	Kosten nieuwe Coalitie	196	196	196	196
	e2.	Bediening bruggen en sluisen	26	26	26	26
	e3.	WNRA	pm	pm		
	e5.	Beheer nieuwe werkplekken	100	100	100	100
		Totaal Overig	800	520	517	517
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>250</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
		Totaal Intensiveren/nieuwe ambities	6.900	1.770	1.767	1.380
		+ pm	+ pm	+ pm	+ pm	
	<i>waarvan structureel</i>	<i>1.400</i>	<i>1.370</i>	<i>1.367</i>	<i>1.380</i>	
		+ pm	+ pm	+ pm	+ pm	
	<i>waarvan incidenteel</i>	<i>5.500</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	
		+ p.m.	+ p.m.			

Bedragen x € 1.000

1: Ontwikkelingen die samenhangen met de Omgevingsvisie

a. Omgevingsvisie (algemeen)

In de jaren 2018 en 2019 bereiden we de uitvoering van de opgaven voor. Dit doen we in samenwerking met partners. In 2018 zijn - naast het opzetten van de programma's per opgave - de voorbereiding en uitvoering van de eerste pilots, proeftuinen en projecten vanuit de opgaven opgezet.

Om in 2019 (en verder) de Omgevingsvisie beleidsarm voort te zetten zijn 3 soorten uitgaven relevant.

1) De kosten van de voorbereiding (van de uitvoering) en de eerste investeringen van de opgaven

In 2019 zetten we de voorbereiding en uitvoering van de opgaven voort volgens de vastgestelde opdrachten en kaders van Provinciale Staten. De opgaven uit de Omgevingsvisie krijgen hun betekenis in de uitvoering. Deze realisatie wordt samen met partners opgezet. Na 3 jaar van voorbereiding zullen de concrete resultaten voor de Flevolandse in 2019 merkbaar en zichtbaar moeten worden. In vergelijking met 2017 en 2018 zal de uitvoering en realisatie in een hogere versnelling komen. Om dit te bereiken verwachte wij dat voor de zeven opgaven een totaal bedrag van € 3 miljoen nodig zal zijn in 2019. Hiermee kunnen de voorbereidingen, die in 2018 zijn opgestart, worden verzilverd. Hierbij gaat het onder andere om pilots, experimenten, proeftuinen

alsmede eerste projecten voor onder meer Krachtige Samenleving, Landbouw Meerdere Smaken, Circulaire Economie, Verhaal van Flevoland. Hiernaast zullen de voorbereidingen van een serie nieuwe projecten en langdurige programma's worden voorbereid zoals Regionale Kracht en Ruimte voor Initiatief. Op programmaniveau gaat het om een heldere communicatie en procesvoering (inclusief monitoring), zodat de samenwerkingspartners en Flevoland optimaal betrokken en geïnformeerd blijven. 2018 zal betrokken worden bij de Zomernota 2018.

2) De uiteindelijke investeringen op lange termijn in de opgaven

Voor 2020 en daarop volgende jaren worden voorstellen voorbereid zodat de uitvoering van de opgaven Omgevingsvisie een bestendige vorm gaat krijgen conform uw opdracht in de startnotitie Omgevingsvisie (programmaniveau) van 8 november 2017. Op dit moment is nog geen goede inschatting te maken van de financiële consequenties; de verwachting is dat voor het bereiken van de gewenste resultaten substantiële investeringen noodzakelijk zullen zijn. Dit is mede afhankelijk van de ambities die we formuleren en de keuzes die we daarbij gezamenlijk zullen maken. Het is aan het nieuwe college om hier verder stappen in te ondernemen. Om die reden kan nu slechts een p.m. raming worden gegeven. De activiteiten en initiatieven vallen naar verwachting in belangrijke mate samen met het Interbestuurlijk Programma (IBP).

3) De kosten voor de doorontwikkeling van de afdeling RE

De Omgevingsvisie gaat uit van een modern en daadkrachtig middenbestuur. Een overheid die niet alleen vanuit regels denkt, maar vanuit mogelijkheden en samenwerking. Om het bestuur hierbij optimaal te ondersteunen wordt de afdeling structureel geïnnoveerd, zodat werkwijzen worden aangepast en in noodzakelijke kwaliteiten wordt voorzien. Om de organisatiekracht te bestendigen is uitbreiding van de afdeling RE noodzakelijk. In 2018 wordt hiervoor een onderzoek uitgevoerd. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek zal een voorstel worden gemaakt. Vooralsnog hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

b. Agenda IJsselmeergebied 2050

Volgens het Nationaal Waterplan is een integrale visie nodig voor het IJsselmeergebied, omdat hier veel ambities, opgaven en projecten samenkomen die van invloed zijn op de kwaliteit van het gebied als geheel. Dit was aanleiding voor de ministeries van IenW, EZK, LNV en OCW en de provincies Noord-Holland, Fryslân, Overijssel en Flevoland om samen met andere regiopartners een gebiedsagenda voor het IJsselmeergebied op te stellen. Deze gebiedsagenda bevat een richtinggevend perspectief voor de periode tot 2050, een bijbehorend organisatiemodel en de opmaat voor een gezamenlijke uitvoeringsagenda en kennis- en innovatieagenda. Achterliggend idee is dat er nog veel winst te behalen is als genoemde ambities, opgaven en projecten meer met elkaar betrokken worden en in samenhang worden opgepakt. In de gebiedsagenda staan drie ambities centraal:

1. landschap van wereldklasse,
2. toekomstbestendig water- en ecosysteem
3. vitaal economisch belang voor Nederland

In mei 2018 is de gebiedsagenda (richtinggevend perspectief) vastgesteld, waarna de kwartiermakersfase is gestart om de uitvoeringsagenda en de kennis- en innovatieagenda verder vorm te geven. Er wordt toegewerkt naar een speciale bestuurlijke 'IJsselmeertafel' eind 2018, waarin concrete afspraken gemaakt worden tussen Rijk en regio over de uitvoeringsagenda. Het is de bedoeling dat de IJsselmeertafel een structureel vervolg krijgt. In het bestuurlijk overleg met partners is aangegeven dat iedere partner daarvoor personele inzet zal leveren en procesgeld zal vrijmaken. Wij verwachten dat onze inzet binnen de huidige formatie en begroting kan worden opgevangen. De agenda IJsselmeer gebied kan worden beschouwd als een gebiedsontwikkeling en is verbonden aan de opgave Regionale Kracht.

c. Duurzaam gebruik Ondergrond (DGO)

In 2019 is naar schatting € 1,2 mln. nodig voor het Uitvoeringsprogramma Duurzaam Gebruik Ondergrond (DGO). In de huidige meerjarenraming voor 2019 is circa € 0,4 mln. opgenomen. Er zullen extra middelen nodig zijn voor de onderwerpen: landbouw en archeologie/aardkundige waarde.

Voor Landbouw (incl. onderwerp bodemdaling) geldt dat er een intensivering van de uitvoering van bodem gerelateerde projecten, voortkomend uit het Actieprogramma Bodem en Water (ABW) plaatsvindt. Dit is met de opgave Landbouw Meerdere Smaken verbonden.

Het aspect archeologie/aardkundige waarden heeft in de eerste jaren van het Uitvoeringsprogramma duurzaam gebruik van de ondergrond (UP DGO) minder kosten gehad dan geprogrammeerd; er is nu sprake van een intensivering. Dit is een onderdeel van de opgave het Verhaal van Flevoland.

Om het programma in 2019 te kunnen uitvoeren is naar verwachting een extra onttrekking uit de bestaande bestemmingsreserve Bodem van € 0,8 mln. nodig. De omvang van deze reserve is hiervoor toereikend.

2: Intensivering bestaande doelen

a. Landschapsbeheer & Terrein beherende organisaties

Op 8 november jl. is de motie "Landschapsbeheer" aangenomen waarin u ons verzoekt om in gesprek te gaan met de groene partners, en te komen met nieuwe voorstellen binnen de planning en control cyclus waarbij invulling wordt gegeven aan het Landschapsbeheer in Flevoland in 2019 e.v.

Met name Landschapsbeheer Flevoland heeft te maken gekregen met de gevolgen van de decentralisatie van het natuurbeleid. De structurele financiering vanuit het ministerie is met ingang van 2014 vervallen evenals de subsidiemogelijkheden (o.a. POP-subsidie) die er waren vanuit het meerjarenprogramma landelijk gebied. De afgelopen jaren heeft de provincie Flevoland een aantal keer een incidentele aanvulling gegeven aan Landschapsbeheer, zodat zij hun werkzaamheden voor wat betreft het overheidsdeel op een gelijk uitvoeringsniveau konden voortzetten. Voorgesteld wordt om een bijdrage van € 50.000 structureel te maken. Daarbij geldt voor landschapsbeheer de inspanningsverplichting om andere financieringsbronnen te benutten.

b. Nationaal Park Nieuw Land

Het Nationaal Park Nieuw Land vraagt om meerdere redenen om provinciale regie.

Ten eerste om tot een integrale aanpak te komen van de noodzakelijke dan wel gewenste ruimtelijke ingrepen. Dat betreft de ecologische verbindingen tussen Lepelaarplassen en Oostvaardersplassen met het Markermeer, de vervolgfases van de Marker Wadden, maar ook de sociaaleconomische verbindingen met de gemeenten Almere en Lelystad en de overige delen van de MRA.

Ten tweede om optimaal gebruik te maken van de kwaliteiten van Nieuw Land om het imago van de provincie te versterken en daarmee de aantrekkelijkheid voor bezoekers, nieuwe bewoners en bedrijven te vergroten. Nieuw Land biedt kansen voor onderscheidende woon- en bedrijfslocaties en is daarmee een impuls voor de economie van Flevoland.

Het voeren van regie vergt zowel financiële ruimte voor het ontwikkelen en uitvoeren van activiteiten op het gebied van marketing, onderzoek, beleid en (wetenschappelijk) onderwijs en voor het coördineren en regisseren tussen de betrokken partners in Nieuw Land. Voor een goede invulling van de activiteiten in 2019 is een bedrag van € 250.000 benodigd en voor coördinatie en regie € 200.000.

De noodzaak van eventuele aanvullende middelen voor de jaren 2020 en verder is afhankelijk van de manier waarop de governance rond het nationaal park wordt ingericht. Als hier meer duidelijkheid over is, ontvangt u hiervoor een separaat voorstel. Vooralsnog hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

c. Dierenwelzijn OVP

De commissie van Geel heeft inmiddels een advies uitgebracht voor het beheer van de Oostvaarderplassen om uitvoering te geven aan het initiatiefvoorstel 'Richtinggevende uitspraken Beleidskader beheer Oostvaardersplassen'. De bedoeling is dat dit leidt tot een nieuw beleidskader. Op basis van de uitkomsten van de commissie van Geel zal een separaat voorstel worden gemaakt met betrekking tot hetgeen vanuit de provincie moet worden georganiseerd om de (ondersteunende) taken, voortvloeiend uit het advies en uit de overeenkomst met het Rijk zo goed mogelijk uit te kunnen voeren. Vooralsnog hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

d. Faunabeheereenheid

De Faunabeheereenheid (FBE) is door uw Staten in de Verordening uitvoering Wet natuurbescherming Flevoland 2016 (artikel 10 en 11) aangewezen als enige faunabeheereenheid in de provincie Flevoland. FBE stelt een faunabeheerplan (duurzaam beheer populaties, bestrijding schadeveroorzakende dieren, uitoefening van de jacht) op, vraagt ontheffingen en vrijstellingen aan en laat deze uitvoeren overeenkomstig het faunabeheerplan. De FBE krijgt tot nu toe van de provincie een jaarlijkse subsidie van € 68.000. Uit onderzoek van een adviesbureau is gebleken dat deze subsidie ontoereikend is om de structurele jaarlijkse kosten te kunnen dekken. De verhoging van de kosten komt voort uit veranderingen in de wetgeving sinds 1 januari 2017. De wettelijke taken en bevoegdheden van de faunabeheereenheid zijn fors uitgebreid:

- Bij het opstellen van het faunabeheerplan en binnen het bestuur worden nu ook alle relevante maatschappelijke partijen betrokken, zodat voor de uitvoering van het faunabeheer meer draagvlak ontstaat,
- Er moeten nu ook in het faunabeheerplan zaken rond jacht en provinciale vrijstelling worden geregeld;

- Begin 2019 moeten de ontheffingen op grond van het nieuwe faunabeheerplan verleend zijn. Verder is herijking van de huidige structuur, waarbij we te maken hebben met een Faunabeheer eenheid, een Wildbeheer eenheid en een Stichting Faunafonds, noodzakelijk. Onder regie van een bestuurlijk verkenner moet worden bepaald wat de meest efficiënte verantwoordelijkheidstoedeling en taakuitvoering is met daaraan gekoppeld duidelijkheid over structurele bijdrage van de provincie aan de FBE. Aanpassing van de verordening ligt in de rede. Ten behoeve van de extra taken en om het proces van herijking te doorlopen heeft is een bedrag € 75.000 voor de jaren 2018 en 2019 nodig (extra subsidie FBE en procesgeld herijking). Het geld daarvoor kan worden onttrokken uit de bestemmingsreserve Beheer en Ontwikkeling Natuur. Voor 2018 wordt dit opgenomen in de Zomernota 2018. Na deze twee jaar wordt het functioneren van de FBE geëvalueerd. Ook wordt er dan gekeken naar de rol van de SFF en de wildbeheereenheid.

e. Waterplanten

In de diverse Flevolandse wateren (zowel binnendijks als buitendijks) wordt door de waterrecreatie overlast ervaren van waterplanten. Deze overlast speelt ook op vele andere plekken in het Zuidelijke IJsselmeergebied. Diverse overheden en andere organisaties in het Zuidelijke IJsselmeergebied gaan de komende 5 jaar diverse maatregelen uitvoeren die moeten leiden tot een duurzame oplossing van de overlast. Aan de provincie Flevoland wordt gevraagd bij te dragen aan het terugdringen c.q. beheersen van de overlast. Hiermee wordt ook de (water)recreatie - en belevingswaarde van Flevoland bevorderd. Nader onderzoek moet aantonen welke structurele financiële bijdrage dit van de provincie vraagt naast de bijdrage van de andere overheden en organisaties. Vooralsnog hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

f. Snel internet

Het faciliteren van het opstellen van een programma voor snel internet in het landelijk gebied met gemeenten is een activiteit uit het college uitvoeringsprogramma. Op 31 januari jl. zijn in de commissie Duurzaamheid handelingsperspectieven gepresenteerd. De commissie Duurzaamheid heeft zich uitgesproken voor de aanleg van een glasvezelnetwerk in Oostelijk en Zuidelijk Flevoland. Het proces om hiertoe te komen is uitgewerkt in het Plan van Aanpak Snel internet Oostelijk en Zuidelijk Flevoland, met als doel om voor het gebied de omstandigheden te optimaliseren die leiden tot een succesvolle vraagbundeling. Snel internet is een belangrijke pijler voor de maatschappelijke opgave Landbouw Meerdere Smaken. Als de provincie wil overgaan tot eventuele medefinanciering, dan ontvangt u hierover een apart voorstel. Het kan hierbij om een substantieel bedrag gaan. Vooralsnog hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

g. Omgevingswet

In het najaar 2017 is duidelijk geworden dat de Omgevingswet wordt uitgesteld tot 2021. De complexiteit van de wet en de digitalisering die erbij hoort is de belangrijkste reden van het uitstel. Dit leidt ertoe dat er voor een langere periode inzet nodig is. Dat houdt in dat ook de werkzaamheden van de regionale samenwerking (Platform Omgevingswet Flevoland) en het volgen van en anticiperen op de landelijke ontwikkelingen langer doorlopen. Wij schatten dat hiermee een bedrag van € 200.000 per jaar gemoeid is tot en met 2021.

h. Composietencluster

De Stichting Compoworld reikt sinds 2013 vouchers uit aan innovatieve ondernemers in de composiet-technologie. Dit heeft geleid tot een versterking van de regionale economie, een groei van het aantal arbeidsplaatsen en een verbetering van het innovatieklimaat in Flevoland. De naamsbekendheid van Flevoland als 'hot spot' voor de composiettechnologie is mede hierdoor aantoonbaar vergroot. De provincie wil een actieve rol blijven vervullen en zet daarbij in op ondersteuning van de innovatieve maakindustrie, voor zover composiet gerelateerd. De Stichting Compoworld heeft een nieuw Masterplan gemaakt voor de periode 2018 - 2022. Voor 2019 is € 300.000 nodig om dit succes voort te zetten. Voor de jaren daarna zal nog worden bezien op welke wijze de provincie steun aan het composietencluster kan leveren.

i. Transitie OMFL

De Ontwikkelingsmaatschappij Flevoland (OMFL) gaat een fase van verandering in. Deze uitvoeringsorganisatie van de provincie wordt versterkt en toegerust om de ambities van de provincie op regionaal economisch gebied vorm te geven en een stevige ROM te bouwen die ook aantrekkelijk is voor een samenwerking met het Rijk. U bent hierover recent via mededeling (2227389) geïnformeerd. De beoogde nieuwe opzet van de OMFL zal leiden tot een verhoging van de jaarlijkse provinciale bijdrage met € 0,5 mln. De transitie van de OMFL vindt dit jaar plaats en heeft een uitloop naar 2019. Voor deze transitie is circa € 0,6 mln. nodig. De kosten hiervan willen wij opvangen binnen de reserve economisch programma. Binnen deze

reserve is € 2,9 mln. beschikbaar gekomen als gevolg van de besluitvorming rond de vestiging van Inditex (PS-besluit van 21 juni 2017 (2079689) en Statenmededeling van 17 oktober 2017 (2134199)).

Dit incidentele bedrag was voornamelijk geoorloofd voor versterking van het economisch vestigingsklimaat. Na de transitie zal de OMFL op dit onderdeel een sterkere structurele rol krijgen, waardoor de noodzaak vervalt deze incidentele middelen bij de provincie aan te houden. In de Zomernota 2018 zullen wij daarom voorstellen het resterende bedrag van € 2,3 mln. (de oorspronkelijke € 2,9 mln. verminderd met de transitiekosten van € 0,6 mln.) vrij te laten vallen ten gunste van de reserve strategische projecten.

j. Regio-Envelop

Een ontwikkeling bij de Rijksoverheid die naar waarschijnlijkheid financiële ruimte zal vragen is de openstelling van de Regio-Envelop. De Flevolandse inzet om mee te dingen naar een of meer regio-Enveloppen zal in de loop van 2018 nader worden ingevuld. De Regio-enveloppen richten zich op het versterken van de brede welvaart. Het rijk vraagt 50% cofinanciering vanuit de provincie en andere partners. De maximale bijdrage vanuit het rijk per opgave kent een omvang tussen de € 1 en € 10 tot € 15 mln. Voornamelijk hanteren wij hiervoor een p.m. raming.

k. Windenergie

Voor de uitvoering van het windenergie-beleid schatten we nog tot tenminste 2022 jaarlijks € 250.000 nodig te hebben. De verwachting is dat in 2022 alle projecten uit het Regioplan windenergie zijn uitgevoerd. Het betreft advies- en uitvoeringskosten omtrent de uitvoeringsaspecten van de windparken (zoals bemiddeling tussen gebiedspartijen, uitwerken van specifieke regelingen zoals het saneringsfonds voor windpark Zeewolde, advisering over financiële uitvoerbaarheid van projecten). De Juridische ondersteuning in beroepsprocedures en inhuur extra provinciale begeleiding windprojecten.

l. Vaarbeveiliging Zuiderluis

Door de commissie Economie is aan ons College gevraagd een aanvaarbeveiliging bij de Zuiderluis te realiseren, zodat het mogelijk is voor schepen van 70 meter om met geopende brug gesloten te worden. De investering hiervan bedraagt naar verwachting € 0,5 mln. De uitvoering zou in 2020/2021 plaatsvinden. Het project wordt geactiveerd, waardoor het begrotingseffect (bij afschrijvingstermijn van 40 jaar) circa € 12.500 per jaar zal zijn vanaf 2022/2023.

m. Openbaar vervoer

In aanvulling op het Coalitieakkoord 2015-2019 'Flevoland: Innovatief en ondernemend' hebben de coalitiepartijen afgesproken dat ze bereid zijn om aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor het openbaar vervoer als uit een goede en gedegen businesscase blijkt dat voor de concessies, die in de komende collegeperiode (2019-2023) moeten worden verleend, extra middelen noodzakelijk zijn. In de nota van uitgangspunten voor de nieuwe aanbesteding van het openbaar vervoer in de regio OV-Oost is opgenomen dat de huidige budgetten als plafond worden genomen in de aanbesteding. Op basis van de verdere uitwerkingen in het programma van eisen alsmede op basis van de werkelijke aanbesteding kan blijken dat dit niet haalbaar is en dat er moet worden afgewogen om extra middelen voor de concessie of voor aanvullend maatwerk beschikbaar te stellen. Omdat de kans hierop alsmede de financiële effecten hiervan nog onbekend zijn, hanteren we hiervoor een p.m. raming. Indien bij het opstellen van de begroting 2019 blijkt dat er extra middelen nodig zijn voor openbaar vervoer zullen deze worden verwerkt in de begroting, dan wel via een separaat voorstel aan uw Staten worden voorgelegd.

n. Regenboogprovincie

Op 27 september 2017 heeft uw Staten unaniem een motie aangenomen waarin wij worden opgeroepen om Flevoland uit te roepen als Regenboogprovincie. Daarmee wordt aandacht gevraagd voor de acceptatie en gevoel van veiligheid van lesbische vrouwen, homoseksuelen, biseksuelen, transgenders en mensen met een interseksuele conditie (hierna LHBTI).

Wij hebben uw motie overgenomen om Flevoland aan te merken als Regenboogprovincie. Wij hebben vervolgens CMO Flevoland de opdracht gegeven om na te gaan hoe andere provincies de status als Regenboogprovincie invullen en welke aanbevelingen er kunnen worden gedaan. Op basis van de uitkomsten van deze inventarisatie is een proces-voorstel gemaakt over de manier waarop de provincie Flevoland invulling kan en wil geven aan de status als Regenboogprovincie.

Hiervoor zal een beleidsnotitie worden gemaakt. Die notitie komt tot stand mede op basis van gesprekken met het Bureau Gelijke Behandeling Flevoland, dat voor elke gemeente in Flevoland aanspreekpunt is voor discriminatie op allerlei terreinen. Ook zal contact worden gelegd met het COC, de Flevolandse gemeenten en

met mensen uit de groep LHTBI zelf. De beleidsnotitie wordt uiterlijk in het derde kwartaal 2018 geagendeerd in de commissie Bestuur. Voor de uitwerking hiervan zullen middelen nodig zijn; vooralsnog wordt hiervoor een bedrag van €50.000 structureel ingeschat.

o. Maritiem Cluster Urk (Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland)

De Maritieme Servicehaven Noordelijk Flevoland (UP 7.7.4) is van provinciaal belang. In juli 2017 hebben uw Staten het Inpassingsplan vastgesteld en besloten om risicodragend de Maritieme Servicehaven te ontwikkelen. Planning was om voor de zomer van 2018 de aanbestedingsprocedure te kunnen afronden. Vanwege het onverwacht uitblijven van overeenstemming met het Rijk over zakelijke rechten, met betrekking tot de gronden, is deze procedure vertraagd. Hiermee is er in 2018 en 2019 procesgeld nodig, wat anders in 2017 besteed zou zijn. Daarnaast dient zich met het Interbestuurlijk Programma en de Regio Enveloppe ('regionale knelpunten') een goede mogelijkheid aan om de economische en maatschappelijke spin-off van de realisatie van de maritieme servicehaven te verbreden en te verbinden aan andere domeinen, zoals (hoger) onderwijs, circulariteit en duurzaamheid, kennisuitwisseling en samenwerking in de keten. Het opzetten van een brede coalitie met 'één overheid' (Rijk, waterschap, gemeenten en provincie), kennisinstellingen en bedrijfsleven om een integrale strategische agenda op te zetten en vervolgens uit te voeren, vraagt een gedegen proces. Hiervoor is extra procesgeld benodigd.

Beide bovengenoemde zaken vergen een budget voor procesgeld van in totaal € 0,2 mln. voor 2019 en € 0,1 mln. voor 2020. Dit bedrag kan worden onttrokken aan het oormerk hiervoor binnen de reserve procesgeld gebiedsontwikkeling.

p. Flevokust Haven

1) Infrastructurele optimalisatie landzijdige ontsluiting

Met de realisatie van Flevokust Haven heeft Flevoland een belangrijke stap gezet in het synchro-modale transportnetwerk. Lelystad wordt daarmee een belangrijke schakel in de mainport logistiek van de Metropoolregio Amsterdam. De waterzijdige ontsluiting is uitstekend. De landzijdige ontsluiting dient verbeterd te worden om de potentie van Flevokust Haven volledig te benutten.

In 2017 is de haalbaarheid verkend van een goederenvervoerlijn die aansluit op de Hanzelijn. Een fysieke investering in een spoorwegaansluiting blijkt op dit moment niet haalbaar te zijn. Eind 2017 is eveneens een onderzoek gestart naar een betere landzijdige ontsluiting van Flevokust Haven (buitendijkse terminal en binnendijks bedrijventerrein). Hieruit komt naar voren dat de aansluiting van de IJsselmeerdijk op de Houtribweg niet veilig is. Hiervoor dient op korte termijn een ivRI geplaatst te worden. Daarnaast is bebording nodig. Het aanbrengen van een weeglus in de A6 om te zwaar beladen vrachtwagens naar Flevokust Haven te geleiden en het verbeteren van de doorstroming op de Houtribweg en de verbinding tussen Oostervaart en Flevokust Haven dragen in belangrijke mate bij aan het belang van Flevokust Haven in het transportnetwerk. In de reserve strategische projecten is een oormerk van € 3,0 miljoen opgenomen voor 'spoorwegennetwerk Flevokust Haven'. Voorstel is om dit oormerk te verbreden en budgetneutraal het label te wijzigen naar 'optimalisatie landzijdige ontsluiting Flevokust Haven' en hieruit mede bovengenoemde zaken te dekken.

2) Procesgeld exploitatiefase Flevokust Haven.

Flevokust Haven is medio 2018 gereed voor ingebruikname. Na de realisatiefase start de exploitatiefase. De acquisitiepijplijn is goed gevuld. Om de potentie die zich op korte termijn aandient goed te kunnen verwaarden en de economische en maatschappelijke spin-off goed te kunnen richten, is het verstandig een steviger exploitatieorganisatie in te richten. Hieronder vallen onder andere exploitatie, beheer en onderhoud, acquisitie en uitgifte van het haven terrein, op- en uitbouwen van samenwerkingen, doorontwikkeling van Flevokust Haven en overige activiteiten horende bij een 'havenbedrijf'. Tevens is er voor de lange termijn budget nodig om voornoemde activiteiten in een bestendige organisatie(vorm) te beleggen. De uitwerking van de activiteiten en de hierbij behorende kosten worden voor de begroting van 2019 uitgewerkt. Om die reden hebben wij voor de jaren 2019-2022 een p.m. raming opgenomen in deze Perspectiefnota. We gaan er vooralsnog van uit dat dit binnen de daarvoor bestemde middelen c.q. reserve gedekt zal kunnen worden.

q. Cofinanciering POP3 Flevoland

In de vorige Perspectiefnota (2017-2021) was aangegeven dat mogelijk aanvullende middelen nodig waren voor cofinanciering van projecten in het kader van POP3 (pijler 2 GLB) en voor de cofinanciering van het waterprogramma (pijler 1 GLB). Daarbij is als eerste indicatie een incidentele inzet genoemd van € 3,0 mln. voor beide ontwikkelingen. Op basis daarvan is binnen de reserve strategische projecten een oormerk van € 3 mln. opgenomen.

Voor het waterprogramma is in 2017 een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met het waterschap en de provinciale inzet daarbij van totaal € 1,1 mln. is reeds in de begroting van 2018 en 2019 verwerkt. Om optimaal te kunnen profiteren van de Europese middelen na 2018, is het noodzakelijk om (aanvullende) provinciale middelen voor cofinanciering POP3 (pijler 2 GLB) beschikbaar te stellen. Het gaat daarbij om een bedrag van maximaal € 3,0 mln. wat ingezet zal worden in de periode 2019-2022. Voor de openstellingen vanaf 2019 is het echter nodig dat vooraf bekend is of de daarmee samenhangende cofinanciering beschikbaar zal zijn. Daarom geven wij in overweging om de dotatie aan de reserve p-MJP/POP in 2019 éénmalig additioneel te verhogen met € 3,0 mln. Dit bedrag kan voor € 1,9 mln. worden gedekt uit het resterende oormerk binnen de reserve strategische projecten, zodat per saldo additioneel nog € 1,1 mln. benodigd is.

r. AER programma: Eurodysey

Eurodysey is een reeds lang bestaande programma-activiteit van de Assembly of European Regions (AER), gericht op internationale uitwisseling van pas afgestudeerde jongeren, waarbij deze jongeren - in eerste aanleg tijdelijk - in dienst treden bij bedrijven. Als dubbele doelstelling geldt dat a) betrokken jongeren internationale ervaring opdoen bij bedrijven en daarmee naast blikverruiming ook een sterkere arbeidsmarktpositie verwerven, en b) participerende ondernemingen op deze wijze niet alleen een innovatie-impuls ontvangen middels jongeren met "up to date" kennis maar ook een internationaliseringsimpuls. Het mes snijdt aan twee kanten. Deze vorm van internationale uitwisseling draagt bovendien in meer algemene zin cultureel bij aan grotere cohesie binnen Europa, door zo te investeren in jongeren. Om effectief te participeren in dit AER programma is een bedrag van € 0,2 mln. per jaar nodig. Wij gaan daarbij vooralsnog uit van een periode van 3 jaar (2019-2021).

3. Overige zaken (incl. Bedrijfsvoering)

Naast de onderwerpen die samenhangen met de Omgevingsvisie en de intensivering op bestaande doelen, zijn er enkele andere zaken waarop een extra inzet van middelen gewenst is. Het betreft hier zaken met een minder beleidsmatig karakter, waaronder enkele bedrijfsvoeringonderwerpen.

a. Interprovinciaal Overleg

Bij de vaststelling van de meerjarenbegroting IPO in 2017 is bepaald dat voor de komende jaren extra middelen opgenomen dienen te worden. Het aandeel van Flevoland hierin is berekend op € 101.000 voor 2019 en € 80.000 vanaf 2020. In de Kadernota van het IPO 2018 worden nadere ontwikkelingen in IPO-verband geschetst. Een aanscherping en meer zichtbaar IPO brengt grotere inzet met zich mee. De inzet op het Interbestuurlijk programma en de onderwerpen die daarbij voor provincies van belang zijn zullen de nodige aandacht en middelen vragen. Ook de uitvoering van de Nationale Omgevingsvisie kan voor Flevoland van belang zijn. Deze hangt mede samen met de gezamenlijke ambities van de provincies, het huidige kabinet en andere partners. Voor Flevoland zou dit een aanvullende bijdrage voor 2019 betekenen van € 87.000 en voor de jaren daarna circa € 75.000 per jaar. Definitieve besluitvorming hierover zal nog moeten plaatsvinden. Voor 2018 wordt de hogere bijdrage aan het IPO meegenomen in de Zomernota 2018.

b. Organisatie nationale viering Bevrijdingsdag

5 mei, Bevrijdingsdag, Dag van de Vrijheid is een nationale feestdag. Naast de Nationale Herdenking op 4 mei is de viering op 5 mei van landelijke betekenis. Het programma rondom de Nationale Viering wordt elk jaar vormgegeven door een andere provincie. In 2019 neemt de provincie Flevoland de organisatie van het programma op zich. Dit betekent dat wij het centrale Bevrijdingsfestival en het ontsteken van het Nationaal bevrijdingsvuur organiseren. In aanloop naar de festiviteiten op Bevrijdingsdag worden er gedurende 2018 en 2019 veelzijdige programma's in de provincie georganiseerd wat aandacht geeft aan een speciaal jaarthema rond het onderwerp vrijheid. Hierbij spelen educatie in combinatie met kunst en cultuur tevens een rol. Voor de organisatie en uitvoering is € 350.000 benodigd, waarvan € 100.000 betrekking heeft op 2018 en € 250.000 op 2019. Voor 2018 wordt dit meegenomen in de Zomernota 2018.

c. Vergoedingen Statenleden

Het budget ten behoeve van de wettelijke vergoeding voor statenleden is niet gecorrigeerd ten behoeve van de structurele uitbreiding van het aantal statenleden van 39 naar 41 vanaf 2015, door het passeren van de 400.000 inwoners grens. Daarnaast is er in het bestaande budget geen rekening gehouden met vervangingen door ziekte of zwangerschap, waarbij de vergoedingen voor de tijdelijk afwezige statenleden doorlopen en tevens de vervangers de vergoeding ontvangen. Hierdoor is het betreffende budget de afgelopen jaren niet toereikend

gebleken. Zodoende achten wij het noodzakelijk dit budget structureel met € 40.000 per jaar te verhogen. Deze verhoging zal ook in de Zomernota 2018 worden meegenomen.

d. Kosten nieuwe Coalitie

In 2018 heeft een wijziging plaatsgevonden in de coalitie en is het college uitgebreid. Hieraan zijn extra kosten verbonden. Deze bestaan uit extra (bestuurlijke en ambtelijke) formatie, alsmede bijkomende kosten van vervoer en huisvesting. De totale extra salariskosten worden op jaarbasis geraamd op € 150.000; de bijkomende kosten worden geraamd op circa € 50.000 per jaar. Ook in 2018 zullen hiervoor extra kosten gemaakt worden; dit zal worden meegenomen in de Zomernota 2018.

e. Bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering zijn enkele ontwikkelingen die deels aanvullend financieel beslag kunnen leggen, te weten:

1) Uitbreiding formatie afdeling Infra

De omvang van reguliere werkzaamheden voor jaarlijks en niet jaarlijks onderhoud en vervangingsinvesteringen aan de infrastructuur is de afgelopen jaren met circa 35% toegenomen. Hiervoor is structureel ingehuurd. Reguliere werkzaamheden vereisen vaste medewerkers voor de continuïteit en kennisborging. Om die reden zijn wij voornemens om de formatie van de afdeling INFRA uit te breiden met 13,4 fte. De hiermee gemoeide zijnde kosten worden geraamd op een bedrag van € 1 mln. per jaar en zullen binnen de bestaande infrabudgetten worden gedekt. Op deze wijze wordt eveneens het inhuur percentage verlaagd en bespaart de provincie op inhuurkosten.

2) Verruimen van bedieningstijd van bruggen & sluisen in het weekend.

Door het verruimen van de openingstijden van de bruggen en sluisen is het voor veel recreatievaarders mogelijk om langer of tot later op de dag op het water te verblijven. Dit vergroot de aantrekkelijkheid van de vaarwegen in Flevoland. Dit past binnen het beleid zoals dat is geformuleerd in de mobiliteitsvisie 2030 en het daaruit voortvloeiende programma Mobiliteit en Ruimte, waarin is opgenomen dat we de bedieningstijdvensters van de provinciale sluisen en bruggen afstemmen op de vraag. Daarnaast past dit binnen de benoemde sporen van het Beleidsplan Recreatie en Toerisme (bijvoorbeeld het spoor 'Toekomstige vraag van de bezoeker'). De verruiming zorgt ervoor dat er meer personele capaciteit noodzakelijk is op het bedieningscentrum van de provincie. De uitbreiding van bedieningstijden kost € 26.000 per jaar.

3) WNRA (Wet normalisering rechtspositie ambtenaren

Met ingang van 1 januari 2020 treedt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) in werking. Dat betekent dat de overgang van de huidige rechtspositie van de medewerkers naar die conform het burgerlijk wetboek, moet worden voorbereid. Daartoe is een projectleider ingehuurd die gedurende twee jaar, twee dagen per week met een interne projectgroep de organisatie voorbereid op deze overgang en er uitvoering aan geeft. De kosten voor deze projectleider zijn reeds binnen de begroting gedekt. Tijdens het traject tot de inwerkingtreding van de wet zullen mogelijk extra kosten moeten worden gemaakt. Om die reden nemen we daarvoor een p.m. raming op in 2019/2020.

4) Omzetten afschrijvingslasten naar exploitatielasten ICT

Conform het ICT-sourcingbeleid wordt software (en toenemende mate ook mate hardware) steeds minder vaak in 'fysieke' vorm aangeschaft, maar afgenomen als een dienst. Een gevolg hiervan is dat de investeringsbehoefte van de provincie afneemt, waardoor de afschrijvingslasten dalen. Tegelijkertijd ontstaan er extra exploitatielasten. Deze omzetting van afschrijvingslasten naar exploitatielasten op het gebied van ICT zal budgetneutraal worden doorgevoerd.

5) Beheer nieuwe werkplekken

Door de gemaakte keuze om de huidige (volledig afgeschreven) vaste ICT-werkplekken te vervangen door nieuwe mobiele werkplekken (laptops), wordt de beheerlast van de werkplekken groter. Dit extra beheer zal, conform het ICT-sourcingbeleid, als een dienst worden afgenomen. Hiervoor is naar schatting structureel € 0,1 mln. benodigd, gebaseerd op een geraamde werklast van 1,5 fte.

IV Financieel totaal overzicht Perspectiefnota 2019-2022

Hieronder wordt een samenvattend overzicht gegeven van de beschreven ontwikkelingen in deze Perspectiefnota waarvoor extra inzet van middelen nodig is en de daarvoor beschikbare begrotingsruimte.

Intensivering t.b.v.		onderwerp	2019	2020	2021	2022
1. Omgevingsvisie	a1.	Omgevingsvisie (procesgeld en investering 2019)	3.000	pm	pm	pm
	a2.	Omgevingsvisie (lange termijn investeringen)		pm	pm	pm
	a3.	Formatie RE (doorontwikkeling afdeling)	pm	pm	pm	pm
		Totaal Omgevingsvisie gerelateerd	3.000	0	0	0
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>3.000</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
2. Bestaande doelen	a.	Landschapbeheer Flevoland	50	50	50	50
	b.	NP Nieuw Land	450	pm	pm	pm
	c.	Dierenwelzijn OVP	pm	pm	pm	pm
	e.	Waterplanten	pm	pm	pm	pm
	f.	Snel internet buiten gebied	pm			
	g.	Uitstel van de Omgevingswet	200	200	200	
	h.	Composietencluster	300			
	i.	OMFL	500	500	500	500
	j.	Regio-Envelop	pm	pm	pm	pm
	k.	Windenergie	250	250	250	250
	l.	Vaarbeveiliging Zuidersluis				13
	m.	Openbaar Vervoer	pm	pm	pm	pm
	n.	Regenboogprovincie	50	50	50	50
	q.	cofinanciering POP3 Flevoland	1.100			
r.	AER programma Eurodissey	200	200	200		
		Totaal bestaande doelen	3.100	1.250	1.250	863
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>2.250</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>0</i>
3. Overige zaken	a.	IPO	188	158	155	155
	b.	Nationale viering bevrijdingsdag 5 mei	250			
	c.	Vergoeding Statenleden	40	40	40	40
	d.	Kosten nieuwe Coalitie	196	196	196	196
	e2.	Bediening bruggen en sluizen	26	26	26	26
	e3.	WNRA	pm	pm		
	e5.	Beheer nieuwe werkplekken	100	100	100	100
		Totaal Overig	800	520	517	517
		<i>waarvan incidenteel</i>	<i>250</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
		Totaal Intensiveren/nieuwe ambities	6.900	1.770	1.767	1.380
		+ pm	+ pm	+ pm	+ pm	
	<i>waarvan structureel</i>	<i>1.400</i>	<i>1.370</i>	<i>1.367</i>	<i>1.380</i>	
		+ pm	+ pm	+ pm	+ pm	
	<i>waarvan incidenteel</i>	<i>5.500</i>	<i>400</i>	<i>400</i>	<i>0</i>	
		+ p.m.	+ p.m.			
	Beschikbare begrotingsruimte	2019	2020	2021	2022	
	<i>Structureel (stelpost Nieuw Beleid)</i>	<i>6.626</i>	<i>10.736</i>	<i>11.214</i>	<i>12.701</i>	
	<i>Incidenteel (strat. reserve + resultaat '17)</i>	<i>10.000</i>				
	<i>Idem (inc. vrijval oormerk res. econ. progr.)</i>	<i>12.300</i>				

Bedragen x € 1.000

Conclusie:

De onder 1-3 weergegeven budgettaire effecten lijken inpasbaar binnen de berekende beschikbare begrotingsruimte voor 2019 (inclusief een deel van de incidentele ruimte); deze zou hiermee in belangrijke mate zijn ingevuld. Wij zijn er daarbij vanuit gegaan dat deze Perspectiefnota (in combinatie met de reeds in de huidige meerjarenraming voor 2019 opgenomen inspanningen) voldoende elementen bevat waarmee invulling wordt gegeven aan de provinciale inbreng voor het IBP in 2019, zodat de daarvoor door ons gereserveerde ruimte daadwerkelijk voor dit doel wordt ingezet.

Voor de jaren 2020 e.v. resteert nog vrije ruimte voor nieuw beleid en beleidsintensivering (waaronder de invulling van de provinciale bijdrage aan het IBP). Deze ruimte komt bovenop het reeds geormerkte bedrag van € 2,0 mln. voor nieuw beleid in de nieuwe Collegeperiode.

Bijlage 1: Onderbouwing Financieel kader 2019-2022

In deze bijlage wordt inzicht gegeven in de financiële ontwikkelingen die worden voorzien in de komende periode 2019-2022. De conclusies hieruit zijn opgenomen in hoofdstuk II van deze Perspectiefnota.

Actualisatie financieel kader 2019-2022

De Programmabegroting 2018 is op 8 november 2017 vastgesteld door uw Staten. De begroting 2018 bevat ramingen voor de jaren 2018-2021. In genoemde jaren is er sprake van een sluitende begroting met een nog niet ingevulde ruimte voor nieuw beleid (de 'begrotingsruimte'). Hieronder is de ruimte voor nieuw beleid voor de jaren 2019 e.v. weergegeven¹, zoals deze ten tijde van de vaststelling van de begroting werd geraamd.

Stelpost Nieuw Beleid	2019	2020	2021
Omvang stelpost o.b.v. begroting 2018:	6.450	6.245	5.864
<i>Oormerken binnen stelpost:</i>			
A. oormerken n.a.v. PN 2017-2021	-4.635	-765	-685
B. oormerken overig	-650	-650	-650
C. oormerken nieuwe Collegeperiode	-1.000	-2.000	-2.000
Saldo vrije ruimte Nieuw Beleid	165	2.830	2.529

bedragen x € 1.000

Rekening houdend met de diverse reeds aangebracht oormerken werd er dus in 2019 nauwelijks vrije ruimte voorzien; voor 2020 en 2021 was er sprake van een vrije ruimte van gemiddeld € 2,7 mln. per jaar.

Deze vrije ruimte binnen de stelpost nieuw beleid in de door uw Staten vastgestelde Programmabegroting 2018 is het vertrekpunt voor de actualisatie van het financiële kader. Van daaruit is bezien welke (nieuwe) ontwikkelingen er zijn die invloed hebben op deze begrotingsruimte. Het betreft hier een viertal zaken:

- Reeds genomen besluiten;
- Ontwikkeling Provinciefonds;
- Overige ontwikkelingen;
- Inzicht in de incidentele ruimte binnen (bestemmings)reserves en het rekeningresultaat 2017;

a. Reeds genomen besluiten

In de tabel hieronder is inzichtelijk gemaakt welke oormerken er binnen de stelpost Nieuw Beleid, ten tijde van de vaststelling van de Programmabegroting 2018, zijn aangebracht. Tevens is de stand van zaken van de uitvoering van de in mandaat gegeven thema's van de begroting 2018 voor 2019 e.v. jaren aangegeven.

Stelpost Nieuw Beleid	2019	2020	2021
Vrije ruimte stelpost Nieuw Beleid Programmabegroting 2018	165	2.830	2.529
A. Oormerken Nieuw Beleid n.a.v. P-nota 2017-2021:			
Houtribdijk stand naar 400m (kap.last investeringen a € 2 mln.)*	-	100	100
Flevo branding	250	250	250
Energieagenda	4.000	0	0
Snel internet landelijk gebied	100	0	0
SWUNG (subsidierегeling)	200	200	200
SWUNG (kap.last investeringen a € 2,7 mln.)	0	135	135
Waterloopbos	85	80	0
B. Oormerken Nieuw Beleid overig:			
Inzet Meerjarenaanpak Bedrijfsvoering	600	600	600
Werelderfgoed Schokland	50	50	50
C. Nieuw beleid vanaf 2019 P-nota 2017-2021	1.000	2000	2000
Totaal geoormerkt	6.285	3.415	3.335
Totaalsaldo stelpost Nieuw Beleid Programmabegroting 2018	6.450	6.245	5.864

* Het voorbereidingskrediet ad € 0,2 mln. is in 2017 beschikbaar gesteld

bedragen x € 1.000

in mandaat GS genomen besluiten

¹ Het jaar 2018 wordt buiten beschouwing gelaten, omdat dit buiten de scope van de Perspectiefnota 2019-2022 valt, maar onderdeel van de Zomernota 2018 zal zijn.

b. Ontwikkeling omvang Provinciefondsuitkering Effecten Regeerakkoord

Zoals bekend volgt de ontwikkeling van het Provinciefonds de ontwikkeling van de Rijksuitgaven, via de zogenoemde normeringsmethodiek (ook wel bekend als 'samen de trap op en af'). In het Regeerakkoord, dat najaar 2017 is gesloten, is besloten de normeringsmethodiek te handhaven (waarbij de grondslag is verbreed). Omdat op basis van het Regeerakkoord de komende jaren extra rijksuitgaven worden voorzien, treedt er ook een extra groei op van het Provinciefonds.

Eerder dit jaar is in samenspraak tussen Rijk, VNG, IPO en UvW het Interbestuurlijk Programma opgesteld. Hierin spreken partijen uit samen een aantal grote maatschappelijke opgaven aan te zullen pakken, onder andere op het terrein van klimaat, energie en regionale economie. In dat programma wordt gewezen op de toegenomen financiële mogelijkheden van de decentrale overheden door de hogere accessen. Hoewel deze accessen vrij besteedbaar zijn voor de provincies (er hoeft geen financiële verantwoording over te worden afgelegd) zullen de (nog nader uit te werken) afspraken over beleidsintensivering in het IBP wel moeten nakomen. Het Rijk stelt hiervoor geen additionele middelen beschikbaar. Zowel Rijk als medeoverheden dienen de invulling van het IBP op te vangen binnen hun eigen budgettaire kaders.

De prioriteiten in het Interbestuurlijk programma vallen deels samen met de provinciale prioriteiten uit onder meer de Omgevingsvisie, zoals energietransitie en circulaire economie. Waarschijnlijk kunnen reeds door de provincie voorziene beleidsintensivering in de komende jaren dienen als invulling van de afspraken in het Interbestuurlijk Programma. Een nauwkeuriger match zal nog moeten worden gemaakt bij de nadere uitwerking van het IBP die in de loop van 2018 plaats zal vinden².

In deze actualisatie van het financiële perspectief zijn de verwachte hogere accessen uit de maartcirculaire 2018 betrokken bij de begrotingsruimte voor de komende jaren, maar vooralsnog daarbinnen gereserveerd voor (nieuwe) provinciale uitgaven die voortvloeien uit de nadere uitwerking van het Interbestuurlijk Programma.

Overige ontwikkelingen Provinciefonds

In december 2017 heeft de Commissie Jansen een rapport uitgebracht over de zogenoemde 'problematiek van Zeeland'. De daarin voorgestelde aanbevelingen, die op steun van alle provincies lijken te kunnen rekenen, hebben geen materiële effecten hebben voor Flevoland.

Daarnaast zal er rond 2020 naar verwachting weer sprake zijn van wijzigingen in het verdeelmodel voor het Provinciefonds. In 2018 zullen daarvoor de eerste verkenningen starten. Daarbij zal onder andere weer gesproken worden over de 'vermogensmaatstaf', mede naar aanleiding van de problematiek van Zeeland. Op dit moment valt nog niets te zeggen over de uitkomsten.

Beide hierboven genoemde aspecten zijn derhalve buiten deze Perspectiefnota 2019-2022 gehouden.

Op basis van het vorenstaande gaan we voor het Provinciefonds uit van de volgende mutaties ten opzichte van de huidige meerjarenraming in de Programmabegroting 2018.

Mutaties Provinciefonds	2019	2020	2021	2022
mutaties o.b.v. Regeerakkoord	4.910	6.780	8.150	9.980
overige mutaties (o.a. sept. circulaire 2017)	-10	-130	-300	1.800
totale mutatie	4.900	6.650	7.850	11.780

bedragen x € 1.000

Er is dus sprake van een verwachte hogere Provinciefondsuitkering, maar deze wordt vooral veroorzaakt door de effecten van het Regeerakkoord. Zonder dit bedrag zou er sprake zijn van een iets lagere uitkering ten opzichte van de huidige begroting in 2019/2021. Voor 2022 is er wel sprake van een toename (exclusief effect Regeerakkoord), maar die toename houdt verband met het toevoegen van het accres voor de nieuwe jaarschijf. Dit accres is echter primair nodig voor de loon- en prijsontwikkelingen in het jaar 2022 (zie ook onder 3. stelposten)

Zoals eerder aangegeven zal de berekende extra ruimte die voortvloeit uit het Regeerakkoord in samenhang moeten worden gezien met (nieuwe) provinciale uitgaven die voortvloeien uit het Interbestuurlijk Programma. Aangetekend wordt dat het hier accessen betreft die nog diverse keren zullen worden bijgesteld. De realiteitswaarde daarvan is daarom relatief, zo heeft het verleden meermalen aangetoond. In dat verband

² In de loop van 2018 zullen per thema uit het IBP definitieve afspraken tussen partijen vorm krijgen over inzet van instrumenten, bekostiging, governance, samenwerking met derden, etc.

wordt opgemerkt dat binnen de begrotingsraming zoals gebruikelijk rekening is gehouden met het risico van een nadelige bijstelling van het accres met € 1,0 mln. structureel, overeenkomend met circa 1% van de geraamde Provinciefondsuitkering.

Het hogere accres voor 2022 moet in samenhang worden gezien met de loon- en prijsontwikkelingen in 2022. Omdat de huidige meerjarenraming eindigt in 2021, zal er ruimte moeten worden opgenomen voor loon- en prijsstijgingen in 2022. De dekking hiervan vindt in belangrijke mate plaats uit het accres Provinciefonds en uit de indexering van de opcenten MRB met 1%. In deze Perspectiefnota wordt er vooralsnog rekenkundig vanuit gegaan dat de jaarlijkse indexering van het opcententarief met 1% wordt gecontinueerd in de gehele planperiode (dus tot en met 2022).

NB:

Als uitvloeisel van het financieel akkoord tussen rijk en medeoverheden van 18 januari 2013 zijn afspraken gemaakt over een plafond voor het BTW compensatiefonds. Die afspraken leiden vanaf 2015 tot een relatie tussen de ontwikkeling van het Provinciefonds en de ontwikkeling van het BTW-compensatiefonds (BCF). Indien er minder BTW wordt gedeclareerd dan het plafond, zal het verschil worden uitgekeerd aan de provincies; bij een groter beroep moeten de provincies het verschil bijpassen.

Ten tijde van de maartcirculaire 2018 voorzag het Rijk dat het geraamde beroep op het BCF in 2019 en volgende jaren lager zal zijn dan het geraamde plafond en dat de provincies dus jaarlijks een bedrag uitgekeerd zullen krijgen. Eerder (bij de Perspectiefnota 2016-2020) is besloten om alleen voor het lopende begrotingsjaar de door BZK geraamde verwachte uitbetaling vanuit het BCF in de begroting te ramen. Voor de daarop volgende jaren wordt een p.m. raming opgenomen, gegeven het onzekere karakter van deze uitbetalingen³. Dit betekent dat in de Perspectiefnota voor de jaren 2019 en volgende geen uitbetaling van ruimte onder het BCF plafond is geraamd.

c. Overige ontwikkelingen

Ten opzichte van de vastgestelde Programmabegroting 2018 worden een tweetal materiële ontwikkelingen voorzien. Het betreft hier de ontwikkeling van de opbrengst uit de opcenten MRB, de invoering van de kostprijsystematiek bij de Omgevingsdienst (OFGV) en de hoogte van de stelposten

1. Opcenten MRB

Van het Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting (CBM) is het voertuigenoverzicht van 1 januari 2018 ontvangen. Op basis van dit overzicht en de feitelijke ontvangsten in 2017 lijkt het verantwoord om de raming voor de opbrengst uit de opcenten MRB vanaf 2018 structureel te verhogen met € 1 mln. per jaar als gevolg van de groei van het wagenpark. De belastingcapaciteit (de omvang van het wagenpark) is een verdeelmaatstaf in het Provinciefonds. Veranderingen in de belastingcapaciteit hebben daarom effect op de Provinciefondsuitkering. Omdat de groei in Flevoland sterker is geweest dan het gemiddelde in de andere provincies, leidt dit tot een lagere Provinciefondsuitkering van circa € 0,5 mln. per jaar. Het netto effect bedraagt dan € 0,5 mln. Dit effect is meegenomen in deze Perspectiefnota voor de jaren 2019 e.v. (en zal voor 2018 worden verwerkt in de Zomernota 2018).

2. Invoering kostprijsystematiek Omgevingsdienst (OFGV)

Op 28 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur van de OFGV de invoering van een Kostprijsystematiek (KPS) per 1 januari 2018 vastgesteld. Met de KPS wordt de kostenverdeling tussen de partners in overeenstemming gebracht met de werkzaamheden die voor de verschillende partners worden uitgevoerd. De totale kosten van de OFGV wijzigen niet. Bij het besluit tot invoering van de kostprijsystematiek bleken de financiële gevolgen voor een aantal partners fors. Vanuit het oogpunt van mitigatie en solidariteit is daarom in het Dagelijks Bestuur van 20 september 2017 besloten dat de wijziging van de bijdrage in 2018 slechts voor 50% wordt doorgevoerd en pas in 2019 voor 100%. De invoering van de KPS heeft structureel een voordelig effect op de bijdrage van de provincie (in 2018 € 282.000 en vanaf 2019 € 565.000). De effecten voor 2018 worden meegenomen in de Zomernota 2018; de effecten voor 2019 en volgende jaren zijn verwerkt in deze Perspectiefnota.

³ In de maartcirculaire 2018 gaat het Rijk uit van een bedrag van (omgerekend) € 3,0 mln. in 2019 voor Flevoland, welk bedrag oploopt naar ruim € 5,0 mln. in 2022. Daarbij hanteert men de aanname dat de BTW declaraties zich op het huidige niveau stabiliseren.

3. [Afloop actieplan Smart mobility 2017-2020](#)

Voor de uitvoering van het Actieplan Smart mobility 2017-2020 zijn tijdelijk extra middelen uitgetrokken. Vanaf 2022 treedt hierdoor een vrijval op van € 0,3 mln. ten opzichte van de huidige meerjarenraming.

4. [Stelposten](#)

De begroting 2018 kent een aantal meerjarige stelposten t/m 2021, zoals hieronder weergegeven.

Stelposten Programmabegroting 2018	2019	2020	2021
Stelpost onvoorziene uitgaven	150	150	150
Stelpost loon- en prijsontwikkeling	2.943	5.701	8.343
Stelpost Nieuw Beleid	6.450	6.245	5.864
Stelpost onzekerheden Perspectiefnota	1.200	1.600	2.000
Stelpost Vennootschapsbelasting	50	50	50
Totaal stelposten Programmabegroting 2018	10.793	13.746	16.407

bedragen x € 1.000

Bezien is of deze ramingen bijstelling behoeven. Dit is uitsluitend het geval voor de stelposten 'loon- en prijsontwikkeling' en 'onzekerheden Perspectiefnota', waarbij tevens een jaarschijf 2022 wordt toegevoegd.

Voor de stelpost loon en prijsontwikkelingen wordt altijd aansluiting gezocht bij de relevante ramingen van het CPB. De meest actuele raming van het CBP betreft het CEP van maart 2018. Op basis hiervan dient een bijstelling plaats te vinden van de bestaande ramingen voor de jaren 2019-2021. Voor het jaar 2022 is een volledige nieuwe jaarschijf opgenomen (i.c. een toename met € 3,1 mln. ten opzichte van 2021, ofwel een indexering met gemiddeld 2,2% van de relevante uitgaven).

Daarnaast kan de stelpost onzekerheden Perspectiefnota structureel worden verlaagd met € 400.000, gegeven de daarvoor gehanteerde methodiek. Voor deze stelpost is de gedraglijn dat hiervoor jaarlijks een (afgerond) bedrag wordt opgenomen dat cumulatief 0,25% van het begrotingstotaal bedraagt. De raming voor 2018 bedraagt thans € 0,8 mln., en kan bij de Zomernota 2018 naar verwachting worden teruggebracht tot € 0,4 mln. Deze verlaging met € 0,4 mln. werkt structureel door naar 2019-2021. In de nieuwe jaarschijf 2022 is ten opzichte van 2021 weer € 0,4 mln. extra nodig, zodat het netto effect in dat jaar nihil is.

Mutaties Stelposten	2019	2020	2021	2022
Stelpost onvoorziene uitgaven	0	0	0	0
Stelpost loon- en prijsontwikkeling	-96	209	630	3.693
Stelpost Nieuw Beleid	0	0	0	0
Stelpost onzekerheden Perspectiefnota	-400	-400	-400	0
Stelpost Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Totaal mutaties stelposten	-496	-191	230	3.693

bedragen x € 1.000

Resumé structurele begrotingsruimte

Rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen vermeld onder a-c bedraagt de structurele begrotingsruimte 2019-2022:

Stelpost Nieuw beleid	2019	2020	2021	2022
Huidige raming	6.450	6.245	5.864	5.864
<i>mutaties Provinciefonds</i>	4.900	6.650	7.850	11.780
<i>toename voertuigen MRB (netto effect)</i>	500	500	500	500
<i>mutaties Stelposten</i>	496	191	-230	-3.693
<i>invoering kostprijssystematiek OFGV</i>	565	565	565	565
<i>afloop Actieprogramma Smart Mobilty 2017-2020</i>				300
<i>indexering MRB 2022</i>				720
Herziene stelpost Nieuw beleid	12.911	14.151	14.549	16.036
waarvan geormerkt:				
<i>A. oormerken n.a.v. PN 2017-2021</i>	-4.635	-765	-685	-685
<i>B. oormerken overig</i>	-650	-650	-650	-650
<i>C. oormerken nieuwe Collegeperiode</i>	-1.000	-2.000	-2.000	-2.000
Beschikbare ruimte stelpost Nieuw Beleid	6.626	10.736	11.214	12.701
<i>D. oormerken Interbestuurlijk Programma</i>	-4.910	-6.780	-8.150	-9.980
Vrije ruimte stelpost nieuw beleid	1.716	3.956	3.064	2.721

bedragen x € 1.000

d. Inzicht in incidentele financiële ruimte

In de onderdelen a/c hierboven is gekeken naar de ontwikkeling van de structurele begrotingsruimte. Naast de structurele begrotingsruimte is er ook nog incidentele begrotingsruimte, in de vorm van (bestemmings-) reserves. Het merendeel van deze reserves heeft een specifiek karakter (bijvoorbeeld ZZL, Nieuwe Natuur, Bodem, cofinanciering EU-projecten, etc.) en de daarin beschikbare middelen zijn in beginsel gelabeld voor deze onderwerpen. Een tweetal reserves heeft een bredere doelstelling, de Algemene reserve en de reserve strategische projecten.

Ter voorbereiding van deze Perspectiefnota is bezien welke incidentele ruimte er beschikbaar is voor het doen van (incidentele) uitgaven. Daarbij is rekening gehouden met de uitkomsten van de concept jaarrekening 2017.

1. Algemene reserve

De Algemene reserve heeft in 2018 een (vrije) omvang van € 21,4 mln. Bij de bepaling van de inzetbaarheid hiervan spelen twee factoren een rol. In de eerste plaats geldt (op grond van de Nota reserves en voorzieningen 2015-2019) voor de Algemene reserve een ondergrens van 5% van de begrotingsomvang; dit komt neer op circa € 8,7 mln. Daarnaast maakt de Algemene reserve onderdeel uit van de weerstandscapaciteit. In het Coalitieakkoord is vastgelegd dat de weerstandratio (verhouding tussen weerstandscapaciteit en berekende risico's) tussen 1,1 en 2,0 blijven. In de praktijk wordt gestreefd naar een ratio die halverwege deze bandbreedte ligt, in casu rond de 1,55. Op dit moment (jaarstukken 2017) is de weerstandratio 1,4. Dit betekent dat er geen aanleiding is om middelen van de Algemene reserve af te romen en alternatief in te zetten.

2. Reserve strategische projecten

De reserve strategische projecten is ingesteld om projecten te realiseren/stimuleren die van strategisch belang zijn voor de provincie en bijdragen aan de verdere ontwikkeling van de provincie. De reserve kent een brede doelstelling en wordt om die reden benut voor diverse doeleinden. De vrije ruimte in de reserve strategische projecten bedraagt op dit moment circa € 4,5 mln. Daarnaast bevat de reserve een groot aantal oormerken. Recent heeft een beoordeling plaatsgevonden van deze aanwezige oormerken in de reserve strategische projecten. Daaruit blijkt dat een beperkt aantal oormerken kan vervallen. Het gaat om een totaalbedrag van bijna € 1,4 mln., te weten:

- Achtervang Berechja: € 100.000 (niet meer nodig i.v.m. financiële positie Berechja)
- Stimulering OV: € 255.000 (betreft 'oude' middelen die niet ingezet behoeften te worden)
- Nieuw Beleid: € 1.000.000 (betreft 'oud' oormerk dat niet meer gelabeld hoeft te blijven)

Als gevolg hiervan loopt de vrije ruimte binnen de reserve strategische projecten op tot circa € 6 mln..

3. [Rekeningresultaat 2017](#)

Er is over 2017 sprake van een verwacht voordelig netto rekeningresultaat van circa € 4,5 mln., welk bedrag toegevoegd kan worden aan de reserve strategische projecten. Dit bedrag zou kunnen worden ingezet voor incidentele ambities in 2019 e.v. jaren.

4. [Overige reserves](#)

Bij de voorbereiding van de vorige Perspectiefnota heeft een beoordeling plaatsgevonden van de beschikbare middelen in de bestemmingsreserves in relatie tot de verwachte uitgaven ten laste van deze reserves. Toen is geconstateerd dat er in sommige reserves ruimte beschikbaar was die alternatief kon worden ingezet. Dat is toen in de Perspectiefnota verwerkt.

Een nieuwe beoordeling die recent heeft plaatsgevonden heeft niet geleid tot additionele ruimte.

In enkele gevallen kan hier op termijn verandering in optreden na afronding van programma's en projecten waarvoor deze reserves worden ingezet (zoals Flevokust, ZZL-gelden en cofinanciering EU programma's).

[Resumé incidentele ruimte](#)

Op basis van het vorenstaande kan de incidentele ruimte binnen de reserves worden bepaald op een bedrag van circa € 10 mln., bestaande uit de vrije ruimte in de reserve strategische projecten (circa € 6 mln.) en een verwacht netto rekeningresultaat 2017 (circa € 4,5 mln.). Overigens is in het huidige Coalitieakkoord vastgelegd dat de reserves op een verantwoord niveau zullen worden gehouden. Om die reden is de feitelijke mogelijkheid tot inzetbaarheid van de incidentele ruimte begrensd.